

A Régiók Európai Bizottsága véleménye – Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban

(2023/C 157/04)

Előadó:	Pedro DE FARIA E CASTRO (PT/EPP), az Azori-szigetek regionális kormányának elnökségi titkárhelyettese
Referenciaszöveg:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban COM(2022) 198 final

POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK EURÓPAI BIZOTTSÁGA,

1. rámutat azokra a strukturális korlátokra, amelyekkel a legkülső régiók állandó jelleggel szembesülnek, és amelyeket az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikke is rögzít. Ezeket a korlátokat a Covid19-világjárvány még tovább súlyosbította;
2. elismeri, hogy az EU legkülső régiókra vonatkozó stratégiája hasznosnak bizonyult az ilyen régiók sajátos jellegének az unión belüli megőrzését célzó intézkedések elmélyítésében. A Covid19-világjárvány okozta helyzet, valamint a jelenlegi és jövőbeli gazdasági, társadalmi, kulturális és környezeti kihívások kezelésének sürgető szükségessége azonban rávilágított arra, hogy alapvetően meg kell újítani a 2017-es, „*Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival*” című stratégiát;
3. üdvözli azt a tényt, hogy az Európai Bizottság követte az RB ajánlását a legkülső régiókra vonatkozó uniós stratégia kiigazítását illetően, kezelve a világjárvány súlyos következményeit. Ezt javasolta az RB „*A Bizottság jelentése a »Szorosabb és megújított stratégiai partnerség az EU legkülső régióival« című bizottsági közlemény végrehajtásáról*” témában készült véleménye ⁽¹⁾ (előadó: Ángel Víctor Torres Pérez), valamint az Európai Parlament „*Szorosabb partnerség az EU legkülső régióival*” című jelentése ⁽²⁾ is;
4. emlékeztet a legkülső régiók által az Európai Bizottság stratégiájának megújítása érdekében tett különböző lépésekre, kiemelve a legkülső régiók elnökeinek politikai nyilatkozatát, amelyet a legkülső régiók elnökeinek az Azori-szigeteken 2021. május 3-án tartott ülészakkói találkozásán fogadtak el;
5. hangsúlyozza, hogy e stratégia kidolgozása során megerősítésre került az Európai Bizottság, a tagállamok és a legkülső régiók elnökeinek konferenciája közötti partnerség, ami gyümölcsöző és állandó párbeszédet tett lehetővé egyedi platformokon és munkacsoportokon keresztül;
6. üdvözli „*Az emberek középpontba állítása, a fenntartható és inkluzív növekedés biztosítása és a lehetőségek kibontakoztatása az EU legkülső régióiban*” című európai bizottsági közleményt, amely a legkülső régiók elnöki értekezlete által egyrészt a 2021. november 18-i zárónyilatkozatban (Ponta Delgada, Azori-szigetek), másrészt a Franciaország, Spanyolország és Portugália által közösen elfogadott 2022. január 19-i hozzájárulásban kifejtett álláspontok folyamánya;
7. örömmel látja az Európai Bizottság elkötelezettségét a párbeszéd megerősítése és e régiók testre szabott támogatása mellett azzal a céllal, hogy ők is teljes mértékben kiaknázhassák az uniós politikák előnyeit és élhessenek a bennük rejlő lehetőségekkel. Mindez hozzájárul az EU jelenlétének megerősítéséhez e régiók befolyási övezeteiben;

⁽¹⁾ HL C 37., 2021.2.2., 57. o.

⁽²⁾ Jelentés – Szorosabb partnerség az EU legkülső régióival.

8. elismeri ennek az új közleménynek a jelentőségét, és hangsúlyozza, hogy összehangolt fellépésre van szükség a szupranacionális, nemzeti, regionális és helyi szintű hatóságok között, és gyorsan végre kell hajtani a javasolt intézkedéseket. Emellett a többszörös válsághelyzetre tekintettel kiemeli, hogy azonnali és hatékony válaszlépésekre van szükség, amelyek garantálják a fenntartható gazdasági és társadalmi fellendülést;
9. sajnálja, hogy az új európai bizottsági közleményben nem foglalkoztak megfelelően bizonyos, a legkülső régiók fejlődéséhez alapvető politikákkal;
10. hangsúlyozza, hogy e régióknak az EUMSZ 349. cikkében elismert sebezhetőségét még inkább súlyosbítják a sorozatos természeti katasztrófák, amelyek gyakorisága a globális felmelegedés miatt növekszik, és amelyek növekvő kiterjedése és intenzitása a legkülső régiókban továbbra is komoly aggodalomra ad okot;
11. megállapítja, hogy az ukrajnai háború további nyomást gyakorol ezekre a már eleve kiszolgáltatott régiókra, és aláássa az egészségügyi válság utáni helyreállítás sikerét. A háztartások vásárlóereje jelenleg súlyosan sérül, és a különböző ágazatoknak kell viselniük azokat a jelentős többletköltségeket, amelyek hozzáadódnak az e régiók strukturális korlátaihoz kapcsolódó strukturális többletköltségekhez;
12. üdvözli az Európai Unió Tanácsának az Európai Bizottság május 3-i közleményére vonatkozó, 2022. június 21-i következtetéseit, és hangsúlyozza azok fontosságát a legkülső régiókra vonatkozó új stratégia végrehajtása szempontjából;
13. arra kéri az érintett tagállamokat, hogy támogassák legkülső régióikat a közigazgatási kapacitás bővítésében és a készségfejlesztés fellendítésében, hogy azok teljes mértékben ki tudják aknázni az uniós programokat;
14. elégedetten látja, hogy az Európai Bizottság közleménye megállapítja, hogy a legkülső régiók sem ténybeli, sem jogi szempontból hasonlíthatók össze más, sajátos földrajzi jellemzőkkel bíró régiókkal, mint amilyenek a szigetek, a hegyvidéki régiók vagy az alacsony népsűrűségű régiók;

Reagálás a polgárok igényeire

15. üdvözli, hogy az Európai Bizottság a legkülső régiók lakosainak szükségleteit, a gazdasági fellendülést, valamint az említett szükségletekre reagáló, fenntartható és inkluzív növekedést helyezi a figyelem középpontjába;
16. felhívja a figyelmet arra, hogy sürgősen kezelni kell a legkülső régiók és a kontinentális Európa közötti jelentős társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségeket, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy támogassa ezeket a régiókat az Európai Unió többi részéhez való felzárkózás folyamatában;
17. üdvözli, hogy az Európai Bizottság hangsúlyozza annak jelentőségét, hogy a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a portói szociális csúcstalálkozó foglalkoztatással, készségekkel és a szegénység csökkentésével kapcsolatos, 2030-ra kitűzött céljainak elérése során támogassák a legkülső régiók sajátosságait;

A migráció jelentette kihívás szem előtt tartása

18. szilárd és határozott támogatást kér az európai intézmények részéről a migrációs válságok kapcsán, különösen az EU külső határain található régiókban, amelyek egyedül felelősek a területükre érkező kísérő nélküli kiskorúak fogadásáért és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférésükért, valamint a felnőttkorba való átkísérésükért;
19. emlékeztet arra, hogy fontos megfelelő forrásokkal ellátni a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapot (MMA) és a Belső Biztonsági Alapot (BBA), és biztosítani regionális szintű irányításukat a forrásokhoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében, különösen olyan válsághelyzetekben, mint amilyenek rendszeresen sújtanak egyes legkülső régiókat, például a Kanári-szigeteket, Guyanát vagy Mayotte-ot. Pozitívan értékeli továbbá az Európai Bizottság által az új stratégiában ennek kapcsán tett kötelezettségvállalást;

20. azt várja, hogy az EU – az Ukrajna elleni orosz invázió tanulságait szem előtt tartva – további előrelépéseket tegyen a migrációs és menekültügyi paktummal kapcsolatosan, és megvizsgálja a 2001/55/EK tanácsi irányelvnek ⁽³⁾ az egyéb konfliktusövezetekből érkező és az EU-ra jelentős hatást gyakorló migránsok kapcsán történő aktiválásának, valamint az Európai Parlament és a Tanács CARE-rendelete ⁽⁴⁾ által bevezetett új intézkedések aktiválásának lehetőségét a valódi szolidaritás elérése és a migrációs teher valamennyi tagállam közötti igazságos megosztása érdekében;

Zöld átállás

21. üdvözli, hogy az Európai Bizottság elismeri, hogy a legkülső régióknak, mivel különösen ki vannak téve az éghajlatváltozás hatásainak, így a szélsőséges időjárási eseményeknek is, testreszabott alkalmazkodási intézkedésekre van szükségük;

22. hangsúlyozza az Európai Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy az EU Szolidaritási Alapjának végrehajtása során továbbra is kellő figyelmet fordít a legkülső régiókra, támogatja a természeti katasztrófákkal kapcsolatos kockázatmegelőzésre és ellenálló képességre irányuló intézkedéseket, valamint előmozdítja a legkülső régiók és szomszédaik közötti tudáscserét;

23. kéri, hogy tartsák szem előtt a legkülső régiók versenyképességére és összeköttetéseire jelentős hatással bíró „Irány az 55 %!” jogalkotási intézkedéscsomag következményeit, és ennek keretében – hatásvizsgálati tanulmányok kidolgozását követően – szisztematikusan és kimerítő módon alkalmazzák az EUMSZ 349. cikkét. A hatásvizsgálati tanulmányoknak kell alapul szolgálniuk a legkülső régiókra szabott intézkedések elfogadásához és ahhoz, hogy szükség esetén kiigazítsák a jogszabályokat annak érdekében, hogy méltányos elbánásban részesüljenek azok a népességcsoportok, amelyeknek már most is viselniük kell a lakóhelyük távoli fekvéséből eredő többletköltségeket, és hozzáférést biztosítsanak az ilyen, rendkívül sérülékeny régiókban élő háztartásoknak és vállalkozásoknak a Szociális Klímaalaphoz, a Modernizációs Alaphoz, illetve a kisméretű projektek számára hozzáférhetővé tegyék az Innovációs Alap keretében nyújtott finanszírozást;

24. ennek kapcsán figyelmeztet e régiók fokozott sebezhetőségére az európai kontinensről való távolságuk és elszigeteltségük miatt, illetve arra, hogy ebből következően az „Irány az 55 %!” intézkedéscsomagból eredő új kibocsátási és üzemanyag-adóztatási célok elérése hatással lesz rájuk;

25. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók elszigetelt energiarendszereket alkotnak, amelyek nem kapcsolhatók össze a kontinenssel. Arra kéri az európai intézményeket, hogy a fosszilis energiától való jelenlegi függésről fenntartható rendszerekre történő megfelelő és megfizethető átállást lehetővé tevő támogató és ösztönző politikák révén mozgítsák elő az ilyen régiók energetikai autonómiáját;

A megközelítés nehézségeinek csökkentése

26. emlékeztet arra, hogy szárazföldi közlekedési alternatívák hiányában a legkülső régiók a lakosság mobilitása és az alapvető áruk szállítása szempontjából teljes mértékben a megbízható és megfizethető légi és tengeri közlekedésre vannak utalva, ami magas pénzügyi terhekkel jár a lakosság számára, és ezzel együtt károsítja a helyi gazdaságokat és a közérdeket;

27. úgy véli, hogy az egyenlőség és a befogadás, illetve általában véve a legkülső régiók fejlődése előmozdításához mindenképpen stratégiát kell kidolgozni e régiók eltávolodásának és elszigeteltségének csökkentésére. Ennek előfeltételeként olyan további eszközökre van szükség, amelyek ellensúlyozzák a megközelítés nehézségeit és csökkentik a digitális szakadékot a legkülső régiók fejlődése és gazdaságuk megerősítése érdekében, előtérbe helyezve a legkülső jellegből adódó állandó strukturális problémákat; kiemeli annak fontosságát, hogy az egységes piaci szükséghelyzeti eszköz figyelembe vegye a legkülső régiókat, hogy válságok idején is megmaradjon az ellátási láncok biztonsága;

28. az Európai Parlament „*Szorosabb partnerség az EU legkülső régióival*” című jelentésének ajánlásaival összhangban arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, hogy a személy- és áruszállítás költségei miatt felmerülő halmozott hátrányok és veszteségek ellensúlyozására szükség van-e egy közlekedési támogatási eszköz létrehozására;

29. kéri a legkülső régiók összeköttetéseinek javítását célzó projektek támogatását. Ennek kapcsán felhívja a figyelmet a tenger alatti kábelek támogatásának kérdésére, amely továbbra is kulcsfontosságú kihívást jelent az adatáramlás biztonsága, valamint a szolgáltatás minősége és a szolgáltatási díjak megfizethetősége szempontjából. Réunion és az Azori-szigetek autonóm régió például hamarosan szembesülni fog a tenger alatti elektronikus kommunikációs kábelek elavulásával. Egyes területeken, például Francia Guyana esetében fontolóra kell venni a műholdas technológia alkalmazását, mivel nem lehet valamennyi lakott területen optikai szál telepíteni;

⁽³⁾ A Tanács 2001/55/EK irányelve (2001. július 20.) a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről (HL L 212., 2001.8.7., 12. o.).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/562 rendelete (2022. április 6.) az 1303/2013/EU és a 223/2014/EU rendeletnek az Európában lévő menekültekre irányuló kohéziós fellépés (CARE) tekintetében történő módosításáról (HL L 109., 2022.4.8., 1. o.).

Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

30. hangsúlyozza a mezőgazdasági ágazat jelentőségét a legkülső régiók gazdasága, környezete, területfejlesztése és foglalkoztatása szempontjából. Ezt a jelentőséget az EU is elismerte, amikor a távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási program (POSEI) révén egyedi elbánást vezetett be, és a közös agrárpolitikában (KAP) egyedi eltéréseket biztosított; az RB kéri ezért e rendelkezések fenntartását;

31. pozitívan értékeli, hogy a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben nyújtott állami támogatási eszközök magasabb maximális támogatási intenzitást tesznek lehetővé a legkülső régiókban a beruházások és a működés támogatásában. Üdvözli továbbá, hogy az Európai Bizottság javasolta, hogy e szabályok folyamatban lévő felülvizsgálata során továbbra is különleges feltételek vonatkozzanak ezekre a régiókra;

32. hangsúlyozza azonban a legkülső régiókra vonatkozó egyedi rendelkezések fontosságát a csekély összegű (*de minimis*) támogatások tekintetében, szem előtt tartva azt, hogy a legkülső régiókban a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozásokat többletköltségek sújtják;

33. az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) kapcsán úgy véli, hogy a stratégiai tervek központosított irányítása ellentétes a kívánt egyszerűsítési, hatékonysági és eredményességi célkitűzésekkel, és reméli, hogy a stratégiai tervek legkülső régiókban történő végrehajtására vonatkozó eljárások megfelelő rugalmassága és decentralizációja révén minimálisra csökkenthető ennek a döntésnek a negatív hatása;

34. kéri a szoros intézményközi együttműködés folytatását annak érdekében, hogy meg lehessen erősíteni a POSEI – a helyi termelés fenntarthatósága támogatását és a KAP-nak a legkülső régiók sajátosságaihoz való hozzáigazítását szolgáló alapvető eszköz – költségvetését, reagálva annak krónikus alulfinanszírozottságára és a legkülső régiók valós szükségleteire, hogy a program képes legyen támogatni e régiók mezőgazdasági ágazatainak fejlődését, és továbbra is teljesíteni tudja célkitűzéseit;

Kék gazdaság és halászat

35. emlékeztet arra, hogy a legkülső régiók fokozzák az Európai Unió tengeri dimenzióját, a világ legnagyobb, több mint 25 millió km² kizárólagos gazdasági övezettel és jelentős gazdasági lehetőségekkel rendelkező tengeri térségévé téve azt;

36. üdvözli, hogy nagy jelentőséget tulajdonítanak a legkülső régióknak a hagyományos halászati ágazat és az elkövetkező évekre szóló, a kék gazdaságra vonatkozó stratégiák kapcsán. Örömmel látja az Európai Bizottság arra vonatkozó kötelezettségvállalását, hogy felülvizsgálja az adatközlési eljárásokra vonatkozó követelményeket és azokat a rendelkezéseket, amelyek állami támogatást tesznek lehetővé az ilyen régiók halászflojtáinak megújításához, szem előtt tartva sajátosságaikat és támogatva a halászokat, ezzel párhuzamosan pedig biztosítva a fenntartható halászatot;

Állami támogatások

37. üdvözli az Európai Bizottság által a közleményben tett azon kötelezettségvállalást, hogy az állami támogatásokra vonatkozó rendeletek és iránymutatások felülvizsgálata során – az állami támogatásról szóló uniós jogszabályokban ezekre a régiókra vonatkozó hatályos rendelkezéseket alapul véve – valamennyi ágazatban figyelembe vegye a legkülső régiók sajátosságait; nagyobb rugalmasságot szorgalmaz az állami támogatási rendszerekben;

38. kiemeli, hogy – többek között a repülőtereknek és a légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról, illetve a tengeri szállításra vonatkozó állami támogatásokról szóló iránymutatás felülvizsgálata, valamint a környezetvédelem állami támogatásáról szóló rendeletek folyamatban lévő felülvizsgálata során – különös figyelmet kell fordítani a legkülső régiók összekötötéseit megerősítő és ösztönző állami támogatásokra vonatkozó szabályokra. Ezeket ki kellene egészíteni egy beruházástámogatási kategóriával, amelynek köszönhetően a legkülső régiókban működő vállalkozások meg tudhatnak felelni az EU által meghatározott környezetvédelmi normáknak;

39. kéri, hogy hozzanak létre vitafórumot a legkülső régiók és az Európai Bizottság Versenypolitikai Főigazgatósága között a „tisztán helyi hatású” támogatások fogalmáról, szem előtt tartva, hogy a legkülső régiókban működő vállalkozások több mint 90 %-a csekély pénzügyi kapacitásokkal rendelkező mikro- és kisvállalkozás, valamint hogy az ezeknek a régióknak nyújtott támogatás nem képes befolyásolni a belső piaci versenyt, hiszen tisztán helyi tevékenységeket céloz;

40. hangsúlyozza továbbá, hogy biztosítani kell valamennyi adóügyi rendelkezés folytonosságát a legkülső régiókban, mivel az esetleges zavarok súlyosan destabilizálhatják e régiók gazdaságát és foglalkoztatási helyzetét;

Turizmus

41. felhívja a figyelmet arra, hogy a turizmus egy olyan horizontális tevékenység, amely jelentős hatást gyakorol a gazdasági növekedésre, a foglalkoztatásra és a regionális fejlődésre, és ekként alapvető szerepet tölt be a legkülső régiók fejlődésében;
42. emlékeztet a Covid19-járvány okozta egészségügyi válság ezen ágazatra gyakorolt erőteljes hatására, amely az ágazat tevékenységének példátlan mértékű recessziójához vezetett;
43. hangsúlyozza a turisztikai ágazat kiszolgáltatottságát és azt, hogy nagymértékben ki van téve geopolitikai, egészségügyi és éghajlati externáliáknak és függ a légi és tengeri összeköttetésektől;
44. hangsúlyozza az innovatív, fenntartható és reziliens beruházások előmozdításának szükségességét a fenntartható fejlődés e stratégiai ágazatban történő támogatása céljából;
45. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen többet egy olyan, átfogó európai idegenforgalmi politika kidolgozásáért, amely magában foglalja egy Európai Turisztikai Ügynökség létrehozását, valamint az európai idegenforgalmi desztinációk kettős átállításának támogatását, és haladéktalanul mozdítsa elő ennek az érintett régiók szempontjából stratégiai ágazatnak a minél gyorsabb helyreállítását; egyetért az Európai Parlamentnek azzal a felhívásával, hogy e politika kidolgozásakor és értékelésekor figyelembe kell venni ezeknek a régióknak a speciális jellemzőit és további korlátozó tényezőit, megfelelő finanszírozást garantálva annak érdekében, hogy biztosított legyen a hozzáférhetőségük, valamint az éghajlati és a digitális átállásuk;

Külső dimenzió

46. elismeri, hogy a legkülső régiók hármass (európai, nemzeti és regionális) összetartozása egyrészt azt jelenti, hogy jobban kiaknázzák a belső piac előnyeit, másrészt pedig azt, hogy jobban integrálódnak közvetlen környezetükbe azáltal, hogy megerősítik kapcsolataikat a szomszédos harmadik országokkal és partnerekkel, miközben a kereskedelmi tárgyalások és megállapodások keretében minden esetben szem előtt tartják a legkülső régiók aggályait;
47. hangsúlyozza, hogy azok a különböző földrajzi térségek, amelyekben a legkülső régiók találhatók, eltérő jellemzőkkel, kihívásokkal és lehetőségekkel rendelkeznek, ezért elengedhetetlen, hogy e területek mindegyikére vonatkozóan egy a főbb közös kihívások azonosítását és az elmélyített együttműködésben rejlő lehetőségek teljeskörű kiaknázását célzó előzetes diagnózison alapuló külön stratégiát dolgozzanak ki;
48. kiemeli, hogy ennek az előzetes diagnózison kettős megfontolásra kell alapulnia: meg kell vizsgálnia egyrészt azokat a kihívásokat, amelyekkel az EU ezeken a területeken szembesül, másrészt pedig ezeknek a kihívásoknak azokban az országokban kifejtett hatásait amelyekhez ezek a térségek tartoznak, illetve az EU által adható válaszokat;
49. üdvözli, hogy az Európai Bizottság közleményében kötelezettséget vállalt arra, hogy feltérképezi a regionális együttműködési lehetőségeket és a legkülső régiók kihívásait, azonosítja az együttműködés kulcsfontosságú területeit, lehetőségeket alakít ki és támogatja az együttműködést, valamint előmozdítja a legkülső régiók közötti párbeszédet. felkéri továbbá az érintett tagállamokat, hogy mozdítsák elő ezeken a területeken az együttműködést a legkülső régiók, a tengerentúli országok és területek és a harmadik országok között; ezenkívül arra ösztönzi a tagállamokat, hogy segítsék elő az együttműködést és a kapcsolatokat a régiók és a legkülső régiók között;
50. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a földrajzi stratégiák felülvizsgálata során tartsa szem előtt a legkülső régiók szerepét és sajátosságait, illetve vonja be őket a konzultációs mechanizmusokba;

Következtetések

51. kéri pragmatikus és testre szabott megoldások sürgős elfogadását, a gazdasági, társadalmi és fenntartható helyreállítás célkitűzése aláírásának elkerülése érdekében módszeresen alkalmazva az EUMSZ 349. cikkét;
52. felhívja a figyelmet arra, hogy lényegesen meg kell erősíteni a versenyképességet, és előzetesen, területi alapú megközelítések alkalmazásával értékelni kell az uniós politikák legkülső régiókra gyakorolt hatását, biztosítva a polgárok jövedelmének védelmét;
53. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a legkülső régiókkal és azok tagállamaival közösen dolgozzon ki egy operatív ütemtervet és egy menetrendet.

Kelt Brüsszelben, 2023. február 8-án.

*a Régiók Európai Bizottsága
elnöke*

Vasco ALVES CORDEIRO